

Referat fra dialogmøte om Damtjern

Dato: 30.10.2017

Referent: Kjartan Askim, Lier Kommune

Kommunalsjef Einar Jørstad ønsket velkommen.

1. Status og tilbakeblikk ved Nina Rukke, Fagansvarlig for tilsynet for små avløpsanlegg i Drammensregionen

Det ble observert fiskedød i 2007. Etter dette ble det etablert et overvåkingsprogram som et samarbeid mellom bedrifter i området, kommunen og Fylkesmannen. Det ble fastslått at vannkjemien var unormal, med høye nitrogenkonsentrasjoner. Dette resulterte i at flere bedrifter i området fikk tilsyn og krav fra Fylkesmannen. Utbyggere får nå krav til overvåking og tiltak i nye reguleringsplaner.

2. Hvordan er vannkvaliteten i Damtjern sammenliknet med andre vann i regionen? Morten Eken, vannregionmyndighet (Buskerud Fylkeskommune)

Utgangspunktet for arbeidet er EUs vandndirektiv og vannforskriften (2007). Her er målet godt vannmiljø innen 2021. Arbeidet er nå inne i fasen for tiltaksoppfølging. Dette arbeidet skal være gjennomført innen 2021.

Miljøtilstanden i vassdragene våre er fastsatt ut i fra eksisterende kunnskap – og er i mange tilfeller beheftet med usikkerhet. For Damtjern er kunnskapsgrunnlaget til dels gammelt og viser kun øyeblikksbilder. Miljøtilstand er vurdert ut ifra kjente påvirkninger i perioden 2012-2015.

Eksisterende kunnskap om den økologiske tilstanden til Damtjern er definert som moderat, mens den kjemiske tilstanden er definert som god. For å oppnå grensen for godt vannmiljø må tilstanden være god eller svært god. Det er særlig nitrogenverdiene som blir pekt på som et problem for Damtjern. Forurensningstilførslene kommer fra virksomheter i innsjøens nedbørsfelt.

Ut i fra miljøtilstand og påvirkningsanalyse slås det fast at vannforekomstene i nedbørsfeltet er i risiko for å ikke oppnå målene innen 2021 (som gjelder for Damtjern). Målene for bekkefeltet er forskjøvet til 2027. For å nå målene må det iverksettes nye tiltak.

Forurensningsmyndigheten for Damtjern er fordelt på mange ulike aktører, som kommunen, Fylkesmannen og Statens Vegvesen. For å oppnå best mulig effekt må noen koordinere tiltakene. Er det behov for en Vannområdekoordinator?

3. Hvordan følger fylkesmannen opp? Hilde Sundt Skålevåg, Fagsjef forurensning og vannforvaltning, Fylkesmannen i Buskerud

Det ligger et naturreservat innenfor bekkefeltet. Området er levested for mange vannlevende organismer, og er et viktig friluftsområde. Det er et stort utbyggingspress her.

Lier kommune

Hovedutfordringen for Damtjern er høye utslipp av nitrogen og suspendert stoff. Det er flere utslippskilder til Damtjern, som pukkverk, E18, flere utbyggingsområder og et motorsenter.

Vannforskriften krever at vi skal bringe Gjellebekken og Damtjern til god tilstand innen 2021.

For å øke kunnskapsgrunnlaget er det i sommer gjennomført undersøkelser av biologiske kvalitetselementer som bunndyr og fisk.

Fylkesmannen vil i det videre arbeidet følge opp tiltaksplanen for utbedring av renseanlegget ved Franzefoss Pukk, i tillegg til en tettere oppfølging av motorsportsenteret. Basert på resultatene av de biologiske undersøkelsene og effekten av tiltakene på renseanlegg hos Franzefoss, vil behovet for å pålegge ytterligere tiltak vurderes.

4. Foreløpige resultater fra biologiske undersøkelser i Gjellebekken ved Håkon Gregersen, Norconsult

Ørretbestanden i Gjellebekken er trolig marginal. Det ble registrert seks ørret ved elektrofiske, alle var fisk fra to år og eldre.

Kartlegging av leveområder for ørreten viste at kun 220 meter er tilgjengelig. Om lag 250 meter går i kulvert under E18. Kulvertens oppstrøms side er stengt med vandringshinder. Videre oppstrøms er det om lag 150 meter med egnede oppvekst- og gyteområder.

Leveområdene er preget av finsediment som tetter mye av sjulrommet ørret trenger. Det er likevel egnede oppvekstområder, men begrensede gytearealer. Tilgang forbi vandringshinder kan nær doble ørretens leveområder. Analyse av begroingsalger indikerer giftvirkning.

5. Hva ønsker brukerinteressene at skal gjøres? Borgar Pedersen, Drammens Sportsfiskere

Er klar over at det har vært gjort en innsats for å bedre forurensningssituasjonen i Damtjern både hos Lier kommune og Fylkesmannen. Men Damtjern blir fortsatt forurenset og er fullt av fremmede uønskede fiskearter.

Det biologiske renseanlegget ved Franzefoss som skulle vært ferdig i 2010 og som ble ferdigstilt i 2012, har ikke gitt ønskede resultater. Etter alt å dømme virker ikke anlegget i det hele tatt. Mye tyder på at det ikke har vært noen form for skjøtsel eller ettersyn av anlegget før sommeren 2017.

Mener det ikke må gis nye tillatelser eller noen form for utvidet eller fortsatt drift til forurensende virksomheter i Damtjerns nedslagsfelt før alle forurensende utslipp er stanset og under kontroll.

Veien ved Damtjern forurenser vannet med rester av asfalt og dekk, salt og eksos. Spør om veivesenet er konfrontert med Damtjern-saken og invitert til et samarbeid.

Den kombinerte virksomheten på Lier kommunes område i Leirdalen med motorcrossenter, pukkverk og massedeponi hvor det blant annet er deponert asfalt, har etter alt å dømme foregått uten god nok kontroll. Resultatet har blitt økt forurensning av Damtjern.

Lier kommune

Etterlyser en tiltaksplan med mål om at forurensningene må stanses, fremmede fiskearter fjernes, og vannet restaureres snarest mulig. Tiltaksplanen må være åpen, tilgjengelig, detaljert, tidsbestemt og angi hvem som har ansvaret.

6. Hvordan følger bedriftene i nedbørfeltet opp? Bodil Eggen, Franzefoss Pukk avdeling Lierskogen.

Erkjenner at pukkverket er en av bidragsyterne for at Damtjern har nitrogeninnhold over vannforskriftens grense for «god tilstand». Det er rester av sprengstoff som er deres kilde. Nitrogennivået i Gjellebekk er høyt.

I januar 2017 fikk Franzefoss pålegg fra Fylkesmannen om å utrede tiltak for reduksjon av utslippet, primært med utgangspunkt i utbedring av eksisterende anlegg. Basert på dette ble det utarbeidet en tiltaksplan for eksisterende anlegg

Etablering av planter og bakteriekultur vil ta noe tid. Forventer å se en viss nedgang i nitrogenutslippet i 2018, men antar det vil ta noen år før filteret vil ha god effekt. Har tro på at våtmarksfilteret kan redusere utslippet av nitrogen med 10-20 %. Forventer å se en viss nedgang i nitrogenutslippet i 2018, men antar det vil ta noen år før filteret vil ha god effekt.

7. Engasjerte miljøpolitikere i Lier, Janicke Solheim (MDG)

Syntes det var flott at seminaret var kommet på plass.

Viste til tidligere forespørsel om en verneplan for Damtjern bekkefelt, og mente videre det var behov for en tiltaksplan for restaurering som er forpliktende og tidsbestemt. Svar på bestilling av melding kom først i mai 2017. Bestillingen ble sendt i november 2016, og måtte purres opp flere ganger før den kom. Meldingen som ble lagt frem var i tillegg svært dårlig.

Viste til bestilling av ny melding fra mai. (*«Sak som utreder hvilke miljø-, natur og kulturminneverdier som er truet i hele bekkefeltet. Vi bestiller også hvilke tiltak som kan gjennomføres for å sikre hele bekkefeltet og Damtjern sine kvaliteter, miljø- og rekreasjonsmessig.»*) Så frem til at denne ble lagt frem.

8. Diskusjon/dialog

Zapffe (H): Mange aktører har ansvar for oppfølging. Savner et offentlig organ som følger opp totaliteten.

Fylkeskommunen: Det bør vurderes å få på plass en vannområdekoordinator.

Per Vemork (FrP): Lurer på kvaliteten til sprengstoffet som Franzefoss bruker. Etterlyser kunnskap om avrenning fra E18 og dialog med Statens Vegvesen.

Bergflødt (Sp): Har Fylkesmannen akseptert tiltaksplanen til Franzefoss?

Solheim (MDG): Hvorfor ikke sette strengere krav til pukkverket?

Lier kommune

Fylkesmannen: For å stille strengere krav må FM ha dokumentasjon på den negative effekten etter regelverket. Vi har i sommer gjennomført biologiske undersøkelser som skal bidra til svar.

Rukke (Lier kommune): I reguleringsplan for Hølaløkka ble det stilt krav på forhånd, og etablert et renseanlegg. Vann ble også pumpet opp på knaus for å bli infiltrert i bakken. Dette fungerte godt.

Solheim (MDG): Vil at forvaltningsmyndighetene skal være mer framoverlent.

Sveri (FNF Buskerud): Når skal det ryddes opp i fremmede arter? Er rotenon en løsning? Vanskelig å fiske ut uønskede fiskearter, men kanskje det som er best?

Vemork (FrP): Hva med våtmarksfilteret til Franzefoss vinter/vår/høst? Da fungerer det ikke.

Fylkeskommunen: Sier de kan bidra inn i et arbeid med en tiltaksplan. Da må alle som påvirker være delaktige.

Jørstad (Lier kommune): Minner om politisk bestilling fra miljøutvalget i mai.